ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1953

Vyhlásené: 08.06.1953 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

47.

Vládne nariadenie

zo dňa 12. mája 1953

o štátnej arbitráži.

Vláda Československej republiky nariaďuje so súhlasom prezidenta republiky podľa § 1 ústavného zákona č. 47/1950 Sb., o úpravách v organizácii verejnej správy, a podľa § 42 ods. 1 zákona č. 241/1948 Sb., o prvom päťročnom hospodárskom pláne rozvoja Československej republiky (zákon o päťročnom pláne):

§ 1.

Štátna arbitráž rozhoduje predsmluvné a majetkové spory medzi podnikmi, organizáciami a zariadeniami socialistického sektora i orgánmi štátnej správy. Pri rozhodovaní dbajú orgány štátnej arbitráže na to, aby bola upevňovaná socialistická zákonnosť, plánovacia a smluvná disciplína a chozrasčot; dávajú aj podnety na to, aby bola uplatňovaná majetková zodpovednosť vedúcich osôb za nesplnenie alebo nesprávne plnenie záväzkov.

§ 2.

Pri rozhodovaní sporov sa štátna arbitráž spravuje právnymi predpismi i zásadami hospodárskej politiky Československej republiky.

§ 3.

Orgánmi štátnej arbitráže sú:

a) Štátna arbitráž pri vláde Československej republiky,

b) Štátna arbitráž pri Sbore povereníkov,

c) štátne arbitráže pri krajských národných výboroch.

§ 4.

(1) Orgány štátnej arbitráže sa skladajú z hlavného arbitra, primeraného počtu zástupcov hlavného arbitra a štátnych arbitrov. Vymenúva ich orgán, pri ktorom je štátna arbitráž zriadená, ktorý tiež zabezpečuje jej osobné a vecné potreby.

(2) Hlavný arbiter a jeho zástupcovia vedú prácu štátnej arbitráže.

(3) Pracovníci štátnej arbitráže sú štátnymi zamestnancami.

§ 5.

Hlavný arbiter pri vláde má právo predkladať návrhy opatrení v hospodárskych veciach vláde, hlavný arbiter pri Sbore povereníkov Sboru povereníkov a hlavný arbiter pri krajskom národnom výbore rade krajského národného výboru.

§ 6.

Štátna arbitráž rozhoduje predsmluvné spory, spory zo smlúv a ostatné majetkové spory medzi stranami uvedenými v § 1 (ďalej len „strany"), s výnimkou sporov uvedených v § 7.

§ 7.

(1) Štátna arbitráž nerozhoduje:

a) spory medzi stranami, ktoré podliehajú tomu istému ústrednému úradu a sú financované zo štátneho rozpočtu alebo z rozpočtov národných výborov,

b) spory týkajúce sa smlúv o železničnej, automobilovej, vodnej a leteckej doprave,

c) spory, v ktorých aspoň jednou zo strán je jednotné roľnícke družstvo,

d) majetkové spory, ktorých hodnota neprevyšuje 10.000 Kčs.

(2) Spory medzi stranami, ktoré podliehajú tomu istému orgánu (ústrednému úradu, hospodárskemu orgánu) a nie sú financované zo štátneho rozpočtu alebo z rozpočtov národných výborov, rozhoduje štátna arbitráž, len ak nadriadený orgán dal na to súhlas.

§ 8.

Štátna arbitráž pri krajskom národnom výbore je kompetentná:

a) pre spory medzi stranami, podriadenými krajskému národnému výboru, pri ktorom je zriadená, alebo národným výborom alebo krajskému družstevnému orgánu v obvode tohto krajského národného výboru,

b) pre spory, ktorých rozhodovaním ju poverí Štátna arbitráž pri vláde alebo Štátna arbitráž pri Sbore povereníkov.

§ 9.

Štátna arbitráž pri Sbore povereníkov je kompetentná:

a) pre spory, v ktorých aspoň jednou zo strán je povereníctvo alebo strana podriadená povereníctvu,

b) pre spory medzi stranami, ktoré sú podriadené rôznym krajským národným výborom alebo národným výborom alebo rôznym krajským družstevným orgánom v obvode rôznych krajských národných výborov na Slovensku,

c) pre spory, ktorých rozhodovaním ju poverí Štátna arbitráž pri vláde.

§ 10.

(1) Štátna arbitráž pri vláde rozhoduje spory, pre ktoré nie je kompetentná iná štátna arbitráž ani arbitráž rezortná (§ 28).

(2) Štátna arbitráž pri vláde rozhoduje aj spory medzi jednotlivými ústrednými úradmi alebo orgánmi o základných podmienkach dodávky.

(3) Ak má jedna zo strán sídlo v českých zemiach a druhá na Slovensku, je kompetentná Štátna arbitráž pri vláde.

§ 11.

(1) Rozhodovaním sporov uvedených v § 10 ods. 1 môže Štátna arbitráž pri vláde, pokiaľ nie je stranou ústredný úrad alebo orgán, poveriť Štátnu arbitráž pri Sbore povereníkov alebo štátne arbitráže pri krajských národných výboroch.

(2) Rozhodovaním sporov uvedených v § 9 písm. a) a b) môže Štátna arbitráž pri Sbore povereníkov, pokiaľ nie je stranou povereníctvo, poveriť štátne arbitráže pri krajských národných výboroch na Slovensku.

(3) V pochybnostiach o tom, ktorá štátna arbitráž je pre rozhodnutie určitého sporu kompetentná, určí kompetenciu hlavný arbiter pri vláde.

§ 12.

Ak vysloví štátna arbitráž, že je nekompetentná, je jej rozhodnutím súd viazaný, a to i v prípade, že ide o spor, ktorý súd štátnej arbitráži postúpil.

§ 13.

(1) Štátna arbitráž začína konanie:

a) na žiadosť strany,

b) z vlastného podnetu,

c) z rozkazu orgánu, pri ktorom je zriadená.

(2) Štátna arbitráž pri Sbore povereníkov začína konanie aj z rozkazu Štátnej arbitráže pri vláde. Štátna arbitráž pri krajskom národnom výbore začína konanie aj z rozkazu Štátnej arbitráže pri vláde a na Slovensku i z rozkazu Štátnej arbitráže pri Sbore povereníkov.

§ 14.

(1) Spor rozhoduje štátny arbiter spolu s predstaviteľmi sporných strán (ich zástupcami); za každú stranu sa zúčastní na rozhodovaní vždy jeden predstaviteľ (jeho zástupca). Ak nemožno spor takto rozhodnúť, najmä preto, že sa predstavitelia strán nedohodnú, alebo preto, že ich dohoda by bola v rozpore so všeobecným záujmom, najmä s potrebami hospodárskeho plánovania, rozhodne spor štátny arbiter sám. Ak sa neustanoví predstaviteľ jednej alebo obidvoch strán, môže štátny arbiter rozhodnúť spor v ich neprítomnosti.

(2) Složitý spor môže dať hlavný arbiter rozhodnúť trom štátnym arbitrom, z ktorých jeden predsedá.

(3) Ak je aspoň jedna zo strán financovaná zo štátneho rozpočtu, prizve sa na arbitrážne konanie zástupca Ministerstva financií; ak je financovaná z rozpočtu niektorého národného výboru, prizve sa zástupca finančného orgánu národného výboru, o ktorého rozpočet ide.

§ 15.

Štátna arbitráž nie je viazaná návrhami strán a môže pozmeniť právny pomer, z ktorého spor vznikol.

§ 16.

Každý je povinný na požiadanie orgánov štátnej arbitráže oznámiť údaje a predložiť listiny, ktoré štátna arbitráž potrebuje pri výkone svojej činnosti, a vypovedať pred ňou pravdivo a úplne o všetkých okolnostiach, na ktoré sa ho opýtajú.

§ 17.

O všetkých podstatných porušeniach plánovacej alebo smluvnej disciplíny a o iných závadách a nedostatkoch v činnosti podnikov, ktoré vyšly najavo pri arbitrážnom konaní, upovedomuje štátna arbitráž príslušné nadriadené orgány a v potrebných prípadoch generálnu prokuratúru.

§ 18.

(1) Strane, ktorá porušila plánovaciu alebo smluvnú disciplínu alebo zavdala svojvoľne podnet na konanie alebo ho svojvoľne preťahuje, môže štátna arbitráž uložiť poriadkovú pokutu do 100.000 Kčs.

(2) Tomu, kto nesplní niektorú z povinností uložených ustanovením § 16 alebo ruší arbitrážne konanie, môže štátna arbitráž po predchádzajúcom napomenutí uložiť poriadkovú pokutu do 50.000 Kčs.

(3) Ak vyjdú pri arbitrážnom konaní najavo neporiadky v účtovnej evidencii, môže hlavný arbiter uložiť zodpovedným vedúcim a hlavným (vedúcim) účtovníkom strán, u ktorých boly tieto neporiadky zistené, poriadkovú pokutu do výšky ich mesačnej mzdy; ak ide o neporiadky v inej evidencii, môže túto pokutu uložiť zodpovedným vedúcim.

§ 19.

Rozhodnutia štátnej arbitráže sú konečné.

§ 20.

(1) Strany sú povinné splniť rozhodnutie v lehote, určenej štátnou arbitrážou.

(2) Rozhodnutia nesplnené v určenej lehote sa vykonávajú odpísaním z účtu povinnej strany v banke, ak ide o peňažné plnenie, inak správnou alebo súdnou exekúciou.

(3) Osoby, ktoré zavinily, že rozhodnutie nebolo splnené, môžu byť kárne alebo trestne stíhané.

§ 21.

Podrobnosti o exekučnom výkone rozhodnutia upravia ministerstvá spravodlivosti, vnútra a financií vyhláškou v úradnom liste.

§ 22.

(1) Na činnosť štátnej arbitráže dozerá orgán, pri ktorom je štátna arbitráž zriadená.

(2) Hlavný arbiter dozerá v odbore svojej pôsobnosti na správnosť rozhodnutí štátnych arbitrov.

(3) Hlavný arbiter môže do jedného mesiaca rozhodnutie zrušiť alebo zmeniť alebo prikázať spor na nové prejednanie. V sporoch uvedených v § 11 má toto právo i hlavný arbiter pri vláde, poprípade hlavný arbiter pri Sbore povereníkov.

(4) Dôvodom zrušenia alebo zmeny rozhodnutia alebo prikázania sporu na nové prejednanie môže byť iba porušenie alebo nesprávne použitie právnych predpisov alebo rozpor rozhodnutia so všeobecným záujmom, najmä s potrebami hospodárskeho plánovania.

§ 23.

(1) Vláda, Sbor povereníkov a rada krajského národného výboru môžu z dôvodov uvedených v § 22 ods. 4 zrušiť alebo zmeniť rozhodnutie hlavného arbitra, urobené podľa § 22 ods. 3, alebo prikázať spor na nové prejednanie. V sporoch uvedených v § 11 má toto právo len vláda, poprípade Sbor povereníkov.

(2) Ak žiada o také preskúmanie strana, musí žiadosť podať na štátnej arbitráži, o ktorej rozhodnutie ide, najneskoršie do 30 dní odo dňa, keď dostala rozhodnutie hlavného arbitra.

§ 24.

Za konanie pred orgánmi štátnej arbitráže a za preskúmanie rozhodnutia hlavným arbitrom (§ 22 ods. 3) na žiadosť strany sa platí arbitrážny poplatok. Potvrdenie o jeho zaplatení musí strana pripojiť k arbitrážnej žiadosti alebo k žiadosti o preskúmanie rozhodnutia. Minister financií určí nariadením výšku arbitrážneho poplatku a vydá o ňom potrebné predpisy.

§ 25.

Nároky svedkov a znalcov sa spravujú predpismi platnými pre svedkov a znalcov v súdnom konaní.

§ 26.

(1) Hlavný arbiter pri vláde vydáva všeobecné smernice pre činnosť orgánov štátnej a rezortnej arbitráže.

(2) Hlavný arbiter pri vláde svoláva pravidelné porady pracovníkov štátnej a rezortnej arbitráže a vykonáva prieskum a kontrolu ich práce.

§ 27.

Podrobné predpisy o organizácii štátnej arbitráže a o konaní pred ňou vydá hlavný arbiter pri vláde a podľa potreby ich vyhlási v úradnom liste.

§ 28.

(1) Jednotliví ministri zriaďujú podľa potreby pri svojich ministerstvách orgány rezortnej arbitráže a pri povereníctvach oblastné orgány rezortnej arbitráže, ktoré rozhodujú spory medzi stranami podriadenými týmto ministerstvám, poprípade povereníctvam.

(2) Pre rezortnú arbitráž platia primerane ustanovenia §§ 1, 2, 4, 11 ods. 3, §§ 12, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 24 a 25.

(3) Ak je podľa rozsahu prác nevyhnutne potrebné, vykonávajú pracovníci rezortnej (oblastnej) arbitráže túto činnosť ako štátni zamestnanci v odbore kompetentného ministerstva (povereníctva); inak vykonávajú túto činnosť ako činnosť vedľajšiu. Podmienky a rozsah náhrad poskytovaných za túto vedľajšiu činnosť určí vláda.

(4) Predpisy o organizácii rezortnej arbitráže a o konaní pred ňou vydajú kompetentní ministri po dohode s ministrom financií.

§ 29.

Ústredná arbitrážna komisia sa mení na Štátnu arbitráž pri vláde, Slovenská arbitrážna komisia na Štátnu arbitráž pri Sbore povereníkov a krajské arbitrážne komisie na štátne arbitráže pri krajských národných výboroch.

§ 30.

(1) Zrušujú sa ustanovenia §§ 13 až 32 a § 35 zákona č. 99/1950 Sb., o hospodárskych smluvách a štátnej arbitráži, vládne nariadenie č. 139/1950 Sb., o zriadení krajských arbitrážnych komisií, o organizácii a príslušnosti arbitrážnych komisií a o konaní pred nimi, a § 5 vládneho nariadenia č. 122/1951 Sb., o ďalších presunoch pôsobnosti a o iných zjednodušeniach verejnej správy.

(2) Dokiaľ nedôjde k vydaniu predpisov podľa § 28 ods. 4, zostávajú v činnosti doterajšie rezortné a oblastné arbitrážne komisie a spravujú sa predpismi uvedenými v odseku 1.

§ 31.

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia; vykoná ho predseda vlády po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Zápotocký v. r.

Široký v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.